

Seksjon lindrende behandling

Hospiteringsprogram og introduksjon av nytilsatte og studenter

Bakgrunn

Seksjon lindrende behandling (SLB) ble etablert i 1993 som landets første kompetansesenter for lindrende behandling, pleie og omsorg for alvorlig syke og døende.

SLB er i dag et kompetansesenter for Helseregion Midt – Norge, og representerer et referansested for hele landet.

Helt fra starten av har seksjonen opplevd en betydelig pågang av hospitanter, noe som har ført til behov for systematisering av denne siden ved vår virksomhet.

Med dette som bakgrunn har det vært prøvd ulike modeller for hospitering og introduksjon.

Hovedmål for Seksjon lindrende behandling

Seksjon lindrende behandling skal utvikle og spre kompetanse om lindrende behandling, pleie og omsorg.

Kompetansearbeidet omfatter tre hovedområder og er organisert i moduler for hvert område.

Kompetanseområdene er:

- Teoretisk kunnskap
- Kliniske ferdigheter
- Holdninger

Teoretiske moduler

Hospiterings- og introduksjonsprogrammet består av 3 moduler som bygger på hverandre. Se fig. 1.

Hospiteringsperiodens varighet er avgjørende for antall moduler som tilbys.

I tillegg forsøker vi å bidra til å oppfylle den enkeltes personlige målsetting for oppholdet. Vi tilstreber fleksibilitet mellom modulene.

Nytilsatte tilbys alle 3 moduler. Også program for nytilsatte individualiseres.

Modul 1

Modul 1 omhandler

a)

- SLBs verdigrunnlag og målsetting
- Sykepleiefaglige utfordringer ved SLB
- Medisinske utfordringer ved SLB
- Tverrfaglig samhandling generelt
- Organisering av seksjonen; sengepost, utedel (poliklinikk/utadrettet konsulentvirksomhet) og forsknings- og utviklingsenhet (FoU-enhet)
- Omvisning

b)

- Om utedel spesielt (poliklinikk, hjemmebesøk, klinisk rådgivning, samarbeid med primærhelsetjenesten) dersom målgruppen ønsker en dypere forståelse av denne funksjonen

Modul 2

Modul 2 omhandler

- Fysioterapeutens rolle
- Sosionomens rolle
- Den kliniske ernæringsfysiologens rolle
- Prestens rolle
- Organisering av palliative tjenester
- Prosjekter/forskning/fagutvikling
- Om utedel spesielt (poliklinikk, hjemmebesøk, klinisk rådgivning, samarbeid med primærhelsetjenesten)

Modul 3

Modul 3 individualiseres ut fra behov. Metoder som benyttes er undervisning, selvstudier/fordypning, klinisk veiledet praksis, veiledning, praksisrefleksjon. Følgende tema bør dekkes i opplærings- eller introduksjonsperioden:

- Palliativ medisin/palliativ sykepleie
- Onkologi, onkologisk sykepleie
- Vanlige/vanskelige symptomer
- Symptombehandling
- Akuttsituasjoner i palliasjon
- Den fysiologiske dødsprosess
- Det gode stell
- Åndelige/eksistensielle behov
- Krise- og sorgarbeid ved livets slutt
- Kommunikasjon – “den vanskelige samtalen”
- Ritualer omkring dødsfall
- Pasientens/familiens mestring av alvorlig sykdom og død
- Etterlattesamtaler
- Ethiske utfordringer/dilemma ved livets slutt
- Hjelperens møte med lidelse og død
- Støttesystemer for personalet
- Dokumentasjon
- Forskning og fagutviklingsarbeid
- Pasient- og pårørendeundervisning
- Miljø/renhold/kjøkken
- Andre

Nytilsatte skal i tillegg delta på St. Olavs Hospitals introduksjonsdag, Kreftavdelingens introduksjonsdag og det årlige innføringskurs for nytilsatte ved Kreftavdelingen. Dessuten diverse kurs i regi av Undervisningsseksjonen, St. Olavs Hospital.

Eksempler er infusjonskurs, cytostatika-kurs, brannvernkurs, datakurs i :

- PAS (Pasient Administrativt System)

- “Kilden” (St. Olavs Hospitals intranettverk)
- Doculive (elektronisk journal), EQS (Extend Quality System, webbasert kvalitetssystem for prosedyrer og retningslinjer)

For sykepleiere er det aktuelt å benytte Kreftavdelingens sjekklister for nytilsatte.

Fig. 1. Visualisering av teoretisk modul:

A = Nytilsatte

B = Hospitanter

C = Studenter

Modul 1	Modul 2	Modul 3
A + B + C	A + B	A
1 dag	1-2 dager	½ år

Ferdighetslæring

Utvikling av klinisk kompetanse skjer gjennom og i veiledet praksis.

Den kliniske aktiviteten ved SLB er et middel for å trene og utvikle ny praksiskunnskap. Med klinisk kompetanse menes ferdigheter som utvikles/erhverves ved pasientnært arbeid;

- det gode stell
- instrumentell sykepleie
- symptomvurdering og -lindring
- kommunikasjon
- familierettet krise- og sorgarbeid osv.

For å oppnå ferdighetslæring, må deltakelse i pasientrettet arbeid være av en viss lengde. Vi anbefaler minimum 14 dagers hospiteringsperiode.

Holdningslæring

Holdningslæring handler om økt bevisstgjøring og styrket selvinnsikt i egne verdier og holdninger. Dette skjer primært gjennom undervisning, rådgivning, veiledning, dialog om dilemma og refleksjon over praksis. Innen sykepleierfaget bruker vi praksisfortellinger som en av metodene for refleksjon.

Et av SLBs delmål handler om å redusere fremmedgjøring og fortielse i møte med lidelse, død og sorg. Et annet handler om å bevisstgjøre etiske utfordringer knyttet til behandling, pleie og omsorg i livets slutfase.

Dette implementeres i teoretisk undervisning og ved deltakelse i det pasientnære arbeidet.

Holdningslæring forutsetter også en viss lengde på hospiteringsperioden.

Undervisningsmetoder i modul 3

Internundervisning, kursserie fra Seksjon lindrende behandling/Tverrfaglig smertesenter, seminarer/konferanser, fadderordning/klinisk veiledning og selvstudier er metoder for å gjennomføre modul 3. Fag-/studiedager tilrettelegges i turnus, og systematisk veiledning/faglig refleksjon tilbys. Sjekkliste for nytilsatte sykepleiere følges.

Målgrupper

Hospitanter

Seksjonen mottar hospitanter fra alle helseprofesjoner. Den største gruppen er sykepleiere.

Sykepleiefaglig prioriterer seksjonen studenter fra videreutdanning i onkologisk sykepleie, palliativ omsorg eller grunnutdanningsstudenter i fordypningspraksis.

Besøkende fra andre palliative miljøer som skal etablere lignende enheter lokalt eller regionalt, tilbys spesielt opplegg ut fra aktuelle ønsker.

Nytilsatte

Introduksjonsprogram for nytilsatte favner alle yrkesgrupper tilknyttet seksjonen.

Disse yrkesgruppene er:

- Sykepleier
- Lege
- Sosionom
- Prest
- Fysioterapeut
- Klinisk ernæringsfysiolog
- Sekretær
- Renholdsassistent
- Postvert

Litteratur

Se litteraturliste.

Ansvar

Lederteamet ved SLB har det faglige ansvar for modulene.

FoU-enheten ved SLB har, i samarbeid med lederteamet, ansvar for organisering og praktisk gjennomføring av introduksjonprogrammet.

Alle ansatte har et felles ansvar for å oppfylle seksjonens hovedmålsetting. Det betyr deltakelse i teoretisk undervisning og praksisveiledning.

I planlegging og gjennomføring av introduksjonsarbeidet forutsettes et nært samarbeid med Enhet for Klinisk Kreftforskning og Fagutvikling (EKF) og øvrige enheter i Kreftavdelingen.

Søknader om hospitering sendes:

Seksjon lindrende behandling, Avdeling for kreft- og hudsykdommer
St. Olavs Hospital HF

Avdeling for kreft- og hudsykdommer,
Enhet for Klinisk Kreftforskning og Fagutvikling
ved leder,
Kreftbygget,
St. Olavs Hospital,
7006 Trondheim.